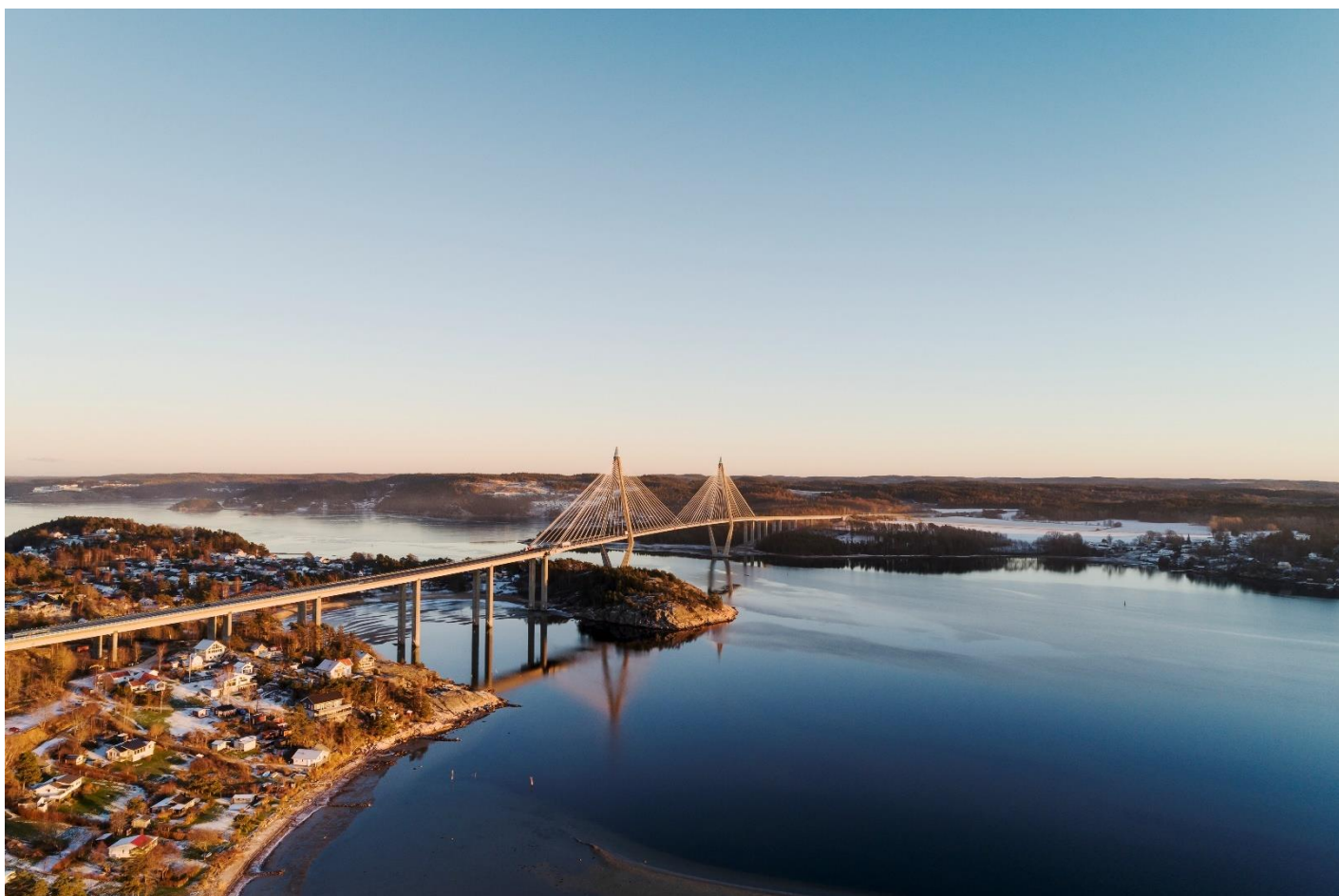

Statlig närvaro och service 2024 i Västra Götalands län

Länsstyrelsen
Västra Götaland

Titel: Statlig närvaro och
service 2024 i Västra
Götalands län

Författare: Länsstyrelsen i Västra
Götalands län

Rapportnummer: 2024:19

Diarienummer: 101-2871-2024

Utgivningsår: 2024

Omslagsbild: Kentaroo
Tryman/Scandinav

Sammanfattning

Den statliga närvaron har ökat något i Västra Götaland det senaste året. Detta med avseende på att antalet arbetsställen har ökat. Länet har gått från 414 arbetsställen år 2022, till 430 arbetsställen år 2023 och arbetsställena återfinns i 42 av länets 49 kommuner. Antalet myndigheter med närvaro i länet har ökat från 58 år 2019 till 61 år 2023. Under år 2023 tillkom Etikprövningsmyndigheten med kontor i Göteborg och Länsstyrelsen Västmanland visar sig vara närvarande i statistiken genom det nationella länsstyrelsegemensamma kansliet som finns på vissa orter.

8 av totalt 11 servicegivande myndigheter har närvaro med sina egna besökskontor i Västra Götaland, där Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten och Skatteverket är de tre undantagen. Samtliga servicegivande myndigheter är dock närvarande genom Statens servicecenter. Antalet besökskontor, både myndigheternas egna såväl som Statens servicecenters kontor, har sett en ökning mellan 2023 och 2024. Ökningen är främst utmärkande genom Statens servicecenters nya kontor i Lysekil och Stenungsund, vilket även innebär nya besökskontor för Arbetsförmedlingen, Pensionsmyndigheten, Försäkringskassan och Skatteverket i båda kommunerna. Samtidigt saknas det besökskontor i 23 av länets 49 kommuner (47 procent). 95 procent av länets invånare kan dock nå någon av dessa myndigheter med bil inom 60 minuters restid.

Samtidigt som digitaliseringens utveckling möjliggjort att kontakten med vissa myndigheter blivit mer lättillgänglig för vissa grupper i och med användandet av e-tjänster, så finns det också grupper som inte tar del av dess positiva effekter på samma sätt. Det gäller bland annat äldre och personer med olika funktionsnedsättningar eller funktionsvariationer som upplever hinder med att exempelvis fylla i e-blanketter och även att få kontakt med vissa myndigheter. Även utrikesfödda samt föreningar och företag, speciellt på landsbygden, tillhör de exkluderande grupperna. Den ökade digitaliseringen påverkar även grundläggande betaltjänster och tillgängligheten till bankerna och bankkontoren. Situationen för betaltjänster försämrades hösten 2022, när Kassagirot slutade tillhandahålla betaltjänster som inkluderade kontanter, till exempel räkningsbetalning, lösa in avier och sätta in kontanter på bankkonto.

Den genomgripande gröna omställningen av industri- och transportsektorn i länet och dess omfattande investeringar kommer påverka behovet av statlig närvaro, samt ställa krav på flera myndigheters förmåga att stödja och hantera förändringen. Samtidigt så hotas dessa investeringar av den prognosticerade effektbristen som bedöms drabba länet 2026, och i och med detta riskerar minst 10 000 av

jobben i tillverkningsindustrin att försvinna runt 2030 om inte tillräckligt med effekt kan garanteras. Därtill påverkar den gröna omställningen länet olika, där Göteborgs- och Skaraborgsregionen är de områden som främst drar nytta av utvecklingen, medan de fem kommuner som tillhör Dalsland blir mer utsatta. Generellt beskrivs Dalsland som något av en vit fläck, då den statliga servicen upplevs som mycket frånvarande då många av de statliga verksamheterna avvecklats i området och ansvaret i stället lagts över på kommunerna.

Inom ramen för statlig myndighetssamverkan kan nämnas att Länsstyrelsen Västra Götaland minst fyra gånger per år kallar statliga chefer i länet till möten som leds av landshövdingen. Det är ett uppskattat forum med syfte att dela erfarenheter och sprida kunskap i gemensamma frågor. Vidare har ett underliggande nätverk till Statliga chefer startats upp för mindre myndigheter med säte i länet. Detta bland annat motiverat av att det finns många små myndigheter som finner det svårt att ensam upprätthålla önskad nivå i alla stödfunktioner kopplade till intern administration och utveckling.

Innehåll

FÖRORD	FEL! BOKMÄRKET ÄR INTE DEFINIERAT.
SAMMANFATTNING	3
INLEDNING	7
Mål och syfte.....	7
Metod.....	7
Statlig närvaro	7
Statlig service.....	8
Förklaring av begrepp.....	8
Arbetsställe.....	8
Allmän service	8
Besökskontor	8
Fördjupad service	8
Servicekontor	8
Statlig sektor.....	9
Sysselsatta	9
Sysselsatta efter arbetsställets belägenhet.....	10
STATLIG NÄRVARO I LÄNET.....	11
Antal myndigheter och statliga arbetsställen i länet	12
Antal sysselsatta i statlig sektor i länet.....	17
STATLIG SERVICE I LÄNET	24
ANDRA FAKTORER SOM PÅVERKAR STATLIG NÄRVARO OCH SERVICE	27
SAMLAD BEDÖMNING AV STATLIG NÄRVARO OCH SERVICE OCH DESS PÅVERKAN PÅ LÄNET.....	28
REFERENSER.....	32
Skriftliga underlag	32
Statistiska källor.....	32
Internetkällor	32
Övrigt.....	32
BILAGOR.....	33

Bilaga 1: Statliga myndigheter, antal arbetsställen och antal kommuner med arbetsställen i länet 2023 33

Inledning

I regleringsbrevet för länsstyrelserna 2024 formuleras uppdraget 3B1 om statlig närvaro och service på följande sätt: "Länsstyrelserna ska redovisa den statliga närvaron och statliga servicen i länen. Befintlig statistik ska användas. Uppdraget ska senast den 14 juni 2024 redovisas till Regeringskansliet (Finansdepartementet). Länsstyrelsen i Örebro län ska samordna länsstyrelsernas redovisning av uppdraget."

Mål och syfte

Regeringen har tidigare uttalat att det finns behov av att stärka förtroendet för statliga myndigheter och samhällets institutioner genom en väl utvecklad lokal statlig närvaro och service. Utvecklingen går mot fler digitala tjänster, men såväl privatpersoner som företagare har ändå behov av att fysiskt kunna möta myndigheter för att få personlig service. Detta kan vara särskilt viktigt för de som har svårigheter med det svenska språket, de med vissa typer av funktionsnedsättningar och de som är ekonomiskt utsatta.¹

Målsättningen med uppdraget är att

- belysa hur myndighetsinfrastrukturen ser ut i länet, vilken samlad statlig service som finns, hur den kan tänkas utvecklas i framtiden samt analysera vad det får för konsekvenser för det egna länet och dess kommuner.
  - o belysa hur den statliga närvaron och servicen ser ut i länet och dess kommuner.
  - o belysa vilken grad av service som finns i länet och dess kommuner och hur den utvecklas.
- skapa ett mervärde för den långsiktiga utvecklingen av den statliga styrningen.

Metod

Statlig närvaro

Den statliga närvaron belyses med hjälp av statistik som inhämtas från SCB. Statistiken belyser dels hur den statliga närvaron ser ut redovisningsåret, dels hur den sett ut över tid. Källorna för statistiken är Befolkningens arbetsmarknadsstatus (BAS) och Företagsdatabasen (FDB).

---

¹ Prop. 2018/19:47: Samlad struktur för tillhandahållande av lokal statlig service

Den senaste uppdateringen av årsstatistiken från BAS finns tillgänglig för 2022 och från FDB för 2023.

Statlig service

Den statliga servicen belyses genom att kartlägga hur tillgången till personlig service ser ut. Detta görs för elva servicegivande myndigheter².

Förklaring av begrepp

I rapporten förekommer några begrepp samt statistiska mått, vilka beskrivs nedan.

Arbetsställe

Med arbetsställe menas varje adress (lokal), fastighet eller grupp av närliggande lokaler och fastigheter där företag och organisationer bedriver verksamhet.³

Allmän service

Service som ges via servicekontor som avser till exempel allmän vägledning och råd, hjälp med blanketter och ansökningar, information om pågående ärenden och hjälp att boka möten med handläggare i specifika ärenden.

Besökskontor

Ett kontor hos någon av de servicegivande myndigheterna som individer har möjlighet att besöka antingen via spontanbesök eller genom att boka tid för ett besök.

Fördjupad service

Service som ges via servicegivande myndigheters egna kontor där medborgaren kan få fördjupad hjälp med sina ärenden.

Servicekontor

Kontor som bedrivs av Statens servicecenter. I dagsläget har Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten och Skatteverket

---

² Arbetsförmedlingen, Centrala studiestödsnämnden (CSN), Försäkringskassan, Kronofogden, Lantmäteriet, Migrationsverket, Pensionsmyndigheten, Polismyndigheten, Skatteverket, Statens servicecenter och Trafikverket

³ <https://www.scb.se/vara-tjanster/bestall-data-och-statistik/regionala-statistikprodukter/statistikpaket/definitioner-for-tabellpaket/#ampak>

samverkansavtal med Statens servicecenter. Arbetsförmedlingens kundtorg har också anslutits till servicekontoren. I april 2023 slöt också Migrationsverket och Statens servicecenter ett avtal om samverkan. På ett servicekontor kan medborgare få allmän vägledning och råd, hjälp med blanketter och ansökningar, information om pågående ärenden och hjälp att boka möten med handläggare i specifika ärenden.⁴

Statlig sektor

En härledd variabel som baseras på ägarkategori, juridisk form samt institutionell sektorkod. Vi följer den indelning som finns i BAS, det vill säga Statlig förvaltning, Statliga affärsverk och Övriga offentliga institutioner. Detta betyder att AP-fonder, statliga nämndmyndigheter, delegationer, råd och kommittéer som saknar anställda inte ingår i statlig sektor i den här indelningen.

Sysselsatta

I Befolkningens arbetsmarknadsstatus (BAS) klassificeras en person som sysselsatt om den uppfyller minst ett av följande kriterier:⁵

- har under november fått en utbetalning av ersättning för arbete som är underlag för arbetsgivaravgifter enligt Skatteverkets arbetsgivardeklaration på individnivå (AGI).
- har under minst en av de elva månader som föregår november fått utbetalning av ersättning för arbete som är underlag för arbetsgivaravgifter enligt AGI. Dessutom har fått utbetald ersättning från Försäkringskassan som refererar till en aktivitet som ägde rum under minst en dag per månad under samtliga efterföljande månader fram till och med november. Ersättningen från Försäkringskassan ska vara av typen föräldrapenning, tillfällig föräldrapenning, graviditetspenning, sjukpenning, rehabiliteringspenning, arbets- eller yrkesskadepenning, närståendepenning, smittbärarpennning eller ersättning till riskgrupp.
- antas under november driva ett företag som enskild näringsidkare, handels- eller kommanditbolagsdelägare och där företaget ingår i SCB:s Företagsregister. Antaganden baseras på preliminära inkomstdeklarationer och månadsvisa F-skattebetalningar som personen deklarerar till Skatteverket samt aktuell status kring momsredovisning. Det gäller att person har gjort avtryck och anses vara aktiv eller att företaget har gjort utbetalning av ersättning för arbete som är underlag för arbetsgivaravgifter enligt AGI till minst en person som inte ansvarar för företaget.
- har för referensåret som november tillhör deklarerat för näringsverksamhet enligt inkomstdeklarationen och bilagorna

⁴ <https://www.statenssc.se/besok-servicekontor>

⁵ Statistiska centralbyrån (2023) *Kvalitetsdeklaration - Befolkningens arbetsmarknadsstatus (BAS), slutlig år 2022*

NE (enskilda näringsidkare) eller N3A (handels- och kommanditbolagsdelägare) till Skatteverket. Företaget ska även under referensåret ha en omsättning som är positiv och ha ett känt startdatum. Alternativt sakna omsättning och ha ett startdatum tidigast ett år innan november.

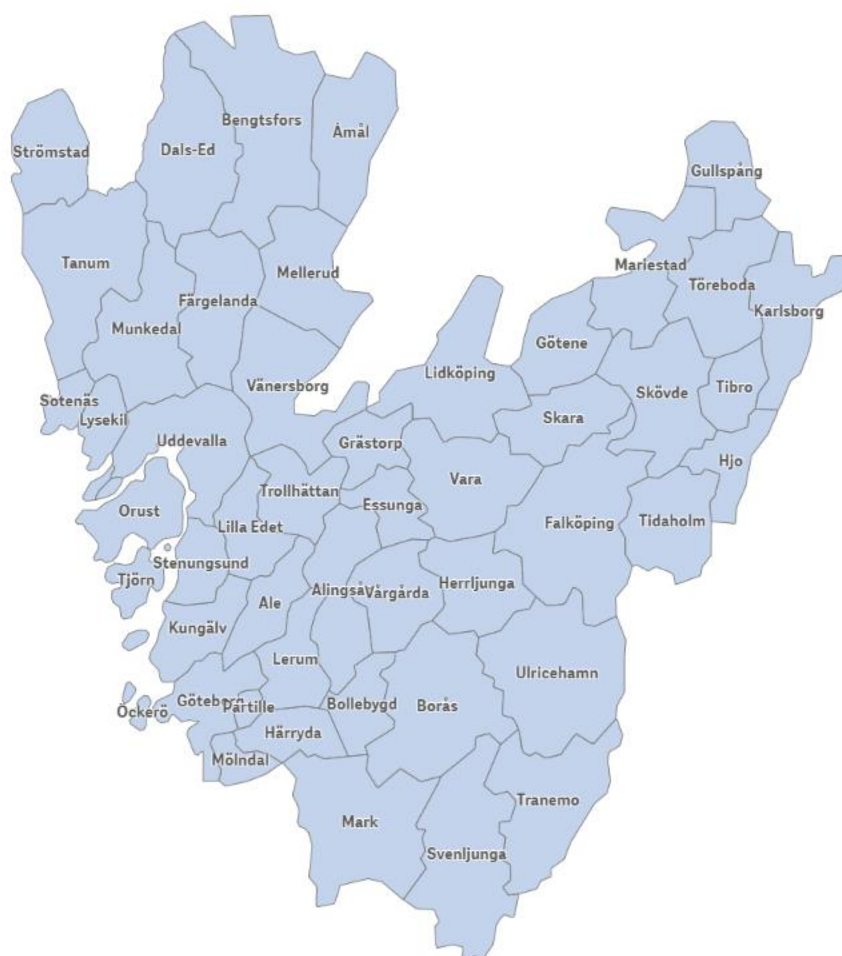
Sysselsatta efter arbetsställets belägenhet

Statistiken i Befolkningens arbetsmarknadsstatus (BAS) beskriver belägenheten för de arbetsställen som de sysselsatta personerna är knutna till. När sysselsatta anges efter geografisk fördelning i denna rapport avses därmed var arbetsstället som de sysselsatta personerna är knutna till är beläget.

Statlig närvaro i länet

I detta avsnitt redovisas antalet statliga myndigheter som har arbetsställen i länet, hur många arbetsställen som finns och var de är geografiskt placerade. Vidare redovisas hur sysselsättningen i statlig sektor ser ut och hur den har utvecklats över tid.

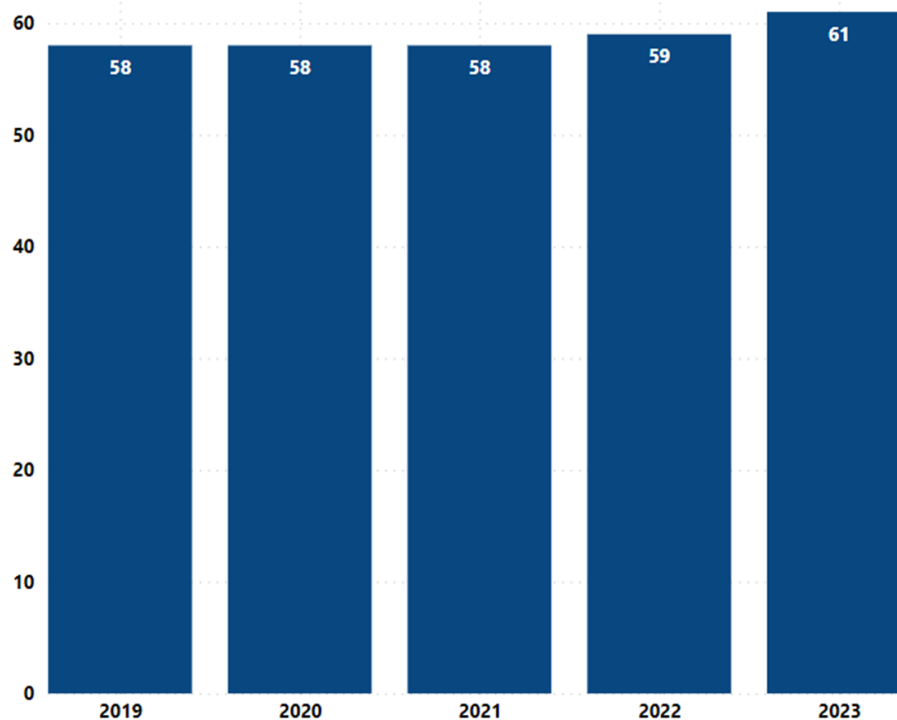
Figur 1 - Karta över länets kommuner

Antal myndigheter och statliga arbetsställen i länet

Det fanns 61 myndigheter i länet 2023 fördelat på 42 av länets 49 kommuner. Antalet myndigheter har ökat med tre myndigheter mellan åren 2019 och 2023. I riket som helhet har antalet myndigheter ökat med en myndighet under samma tidsperiod.⁶

Figur 2 – Antal myndigheter i länet 2019–2023

Källa: SCB

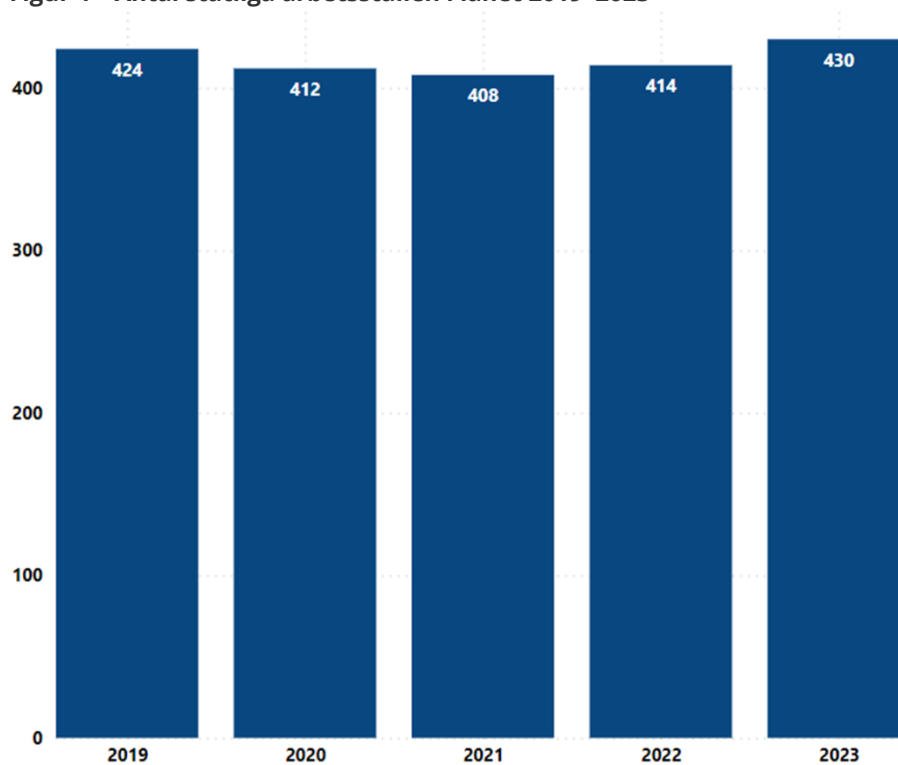
⁶ Statistiska centralbyrån, Företagsdatabasen (FDB)

Observera att definitionen av myndigheter här utgår från BAS definition, dvs Statlig förvaltning, Statliga affärsverk och Övriga offentliga institutioner. Detta betyder att AP-fonder, statliga nämndmyndigheter, delegationer, råd och kommittéer som saknar anställda inte ingår i statlig sektor i den här indelningen.

Det fanns 430 statliga arbetsställen i länet 2023 fördelat på 42 av länets 49 kommuner. Antalet arbetsställen har ökat med sex arbetsställen mellan åren 2019 och 2023. I riket som helhet har antalet arbetsställen minskat med 102 arbetsställen under samma tidsperiod.⁸

Figur 4 – Antal statliga arbetsställen i länet 2019–2023

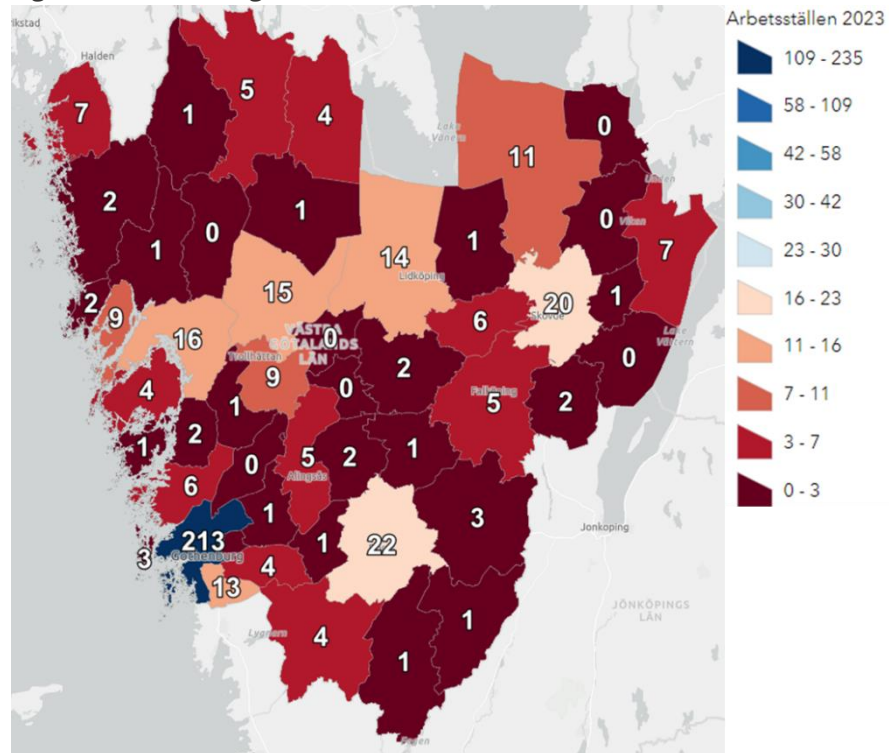
Källa: SCB

---

⁸ Statistiska centralbyrån, Företagsdatabasen (FDB)

Kartan i figur 5 visar antalet arbetsställen i länets kommuner 2023. Antalet arbetsställen varierade från 0 i Ale, Essunga, Färgelanda, Grästorps, Gullspångs, Hjo och Töreboda kommun till 213 i Göteborgs kommun.⁹

Figur 5 - Antal statliga arbetsställen i länets kommuner 2023

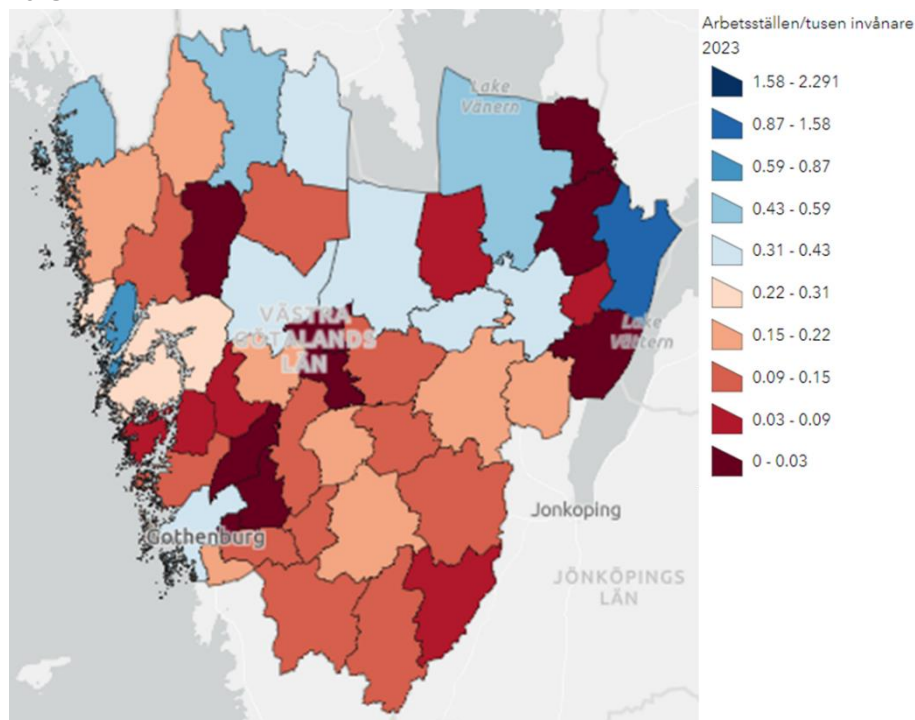

Källa: SCB

⁹ Statistiska centralbyrån, Företagsdatabasen (FDB)

Kartan i figur 6 visar antalet arbetsställen per tusen invånare i länets kommuner 2023. Sett till antalet statliga arbetsställen i förhållande till befolkningen hade länet 0,24 arbetsställen per tusen invånare, medan motsvarande siffra för riket var 0,26 arbetsställen per tusen invånare. Arbetsställen i förhållande till befolkningen var störst i Karlsborgs kommun med 0,99 arbetsställen per tusen invånare och minst i Ale, Essunga, Färgelanda, Grästorps, Gullspångs, Hjo och Töreboda kommun med 0 arbetsställen per tusen invånare.¹⁰

Figur 6 - Antal statliga arbetsställen per tusen invånare i länets kommuner 2023

Källa: SCB

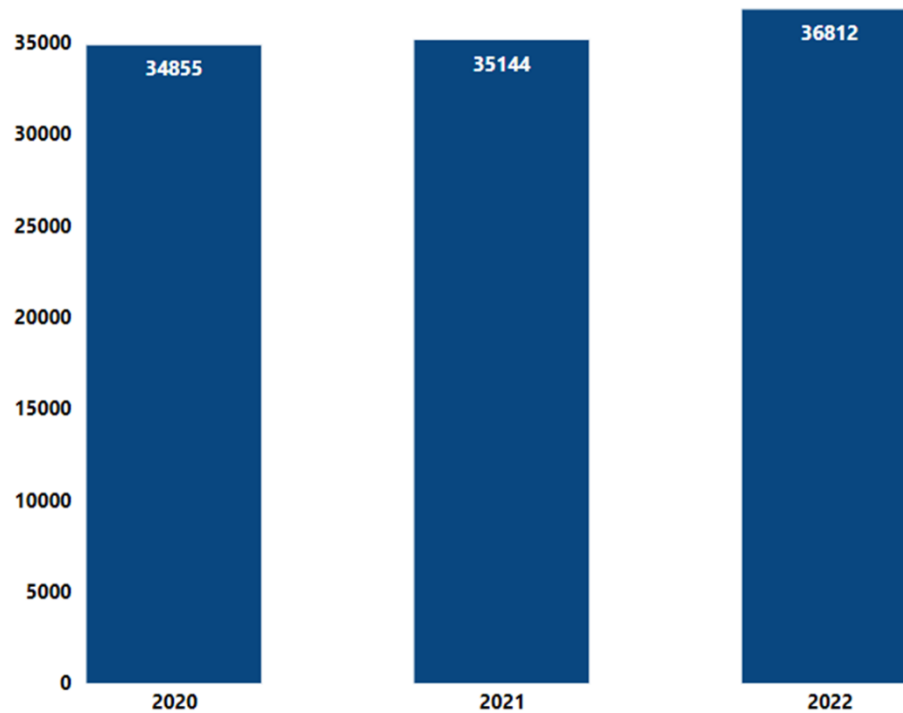
¹⁰ Statistiska centralbyrån, Företagsdatabasen (FDB)

Antal sysselsatta i statlig sektor i länet

Det fanns 36 812 sysselsatta i statlig sektor i länet 2022. Det fanns sysselsatta i länets samtliga 49 kommuner. Antalet sysselsatta har ökat med 1 957 mellan åren 2020 och 2022. Den procentuella förändringen under tidsperioden var en ökning med 5,6 procent. I riket som helhet har sysselsättningen ökat med 4,5 procent under samma tidsperiod.¹¹

Figur 7 - Antal sysselsatta i statlig sektor i länet 2020-2022

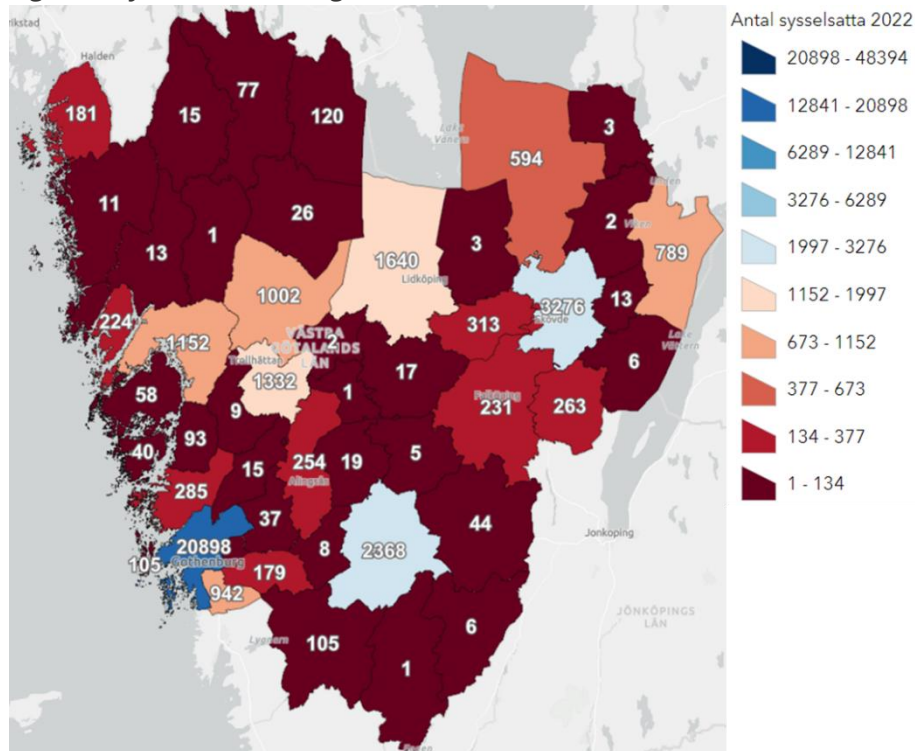
Källa: SCB

---

¹¹ Statistiska centralbyrån, Befolkningens arbetsmarknadsstatus (BAS)

Kartan i figur 8 illustrerar antalet sysselsatta i statlig sektor efter kommun. Det fanns flest sysselsatta i Göteborgs kommun med 20 898 sysselsatta och minst antal sysselsatta i Essunga, Färgelanda och Svenljunga kommun med 1 sysselsatt.¹²

Figur 8 – Sysselsatta i statlig sektor i länets kommuner 2022

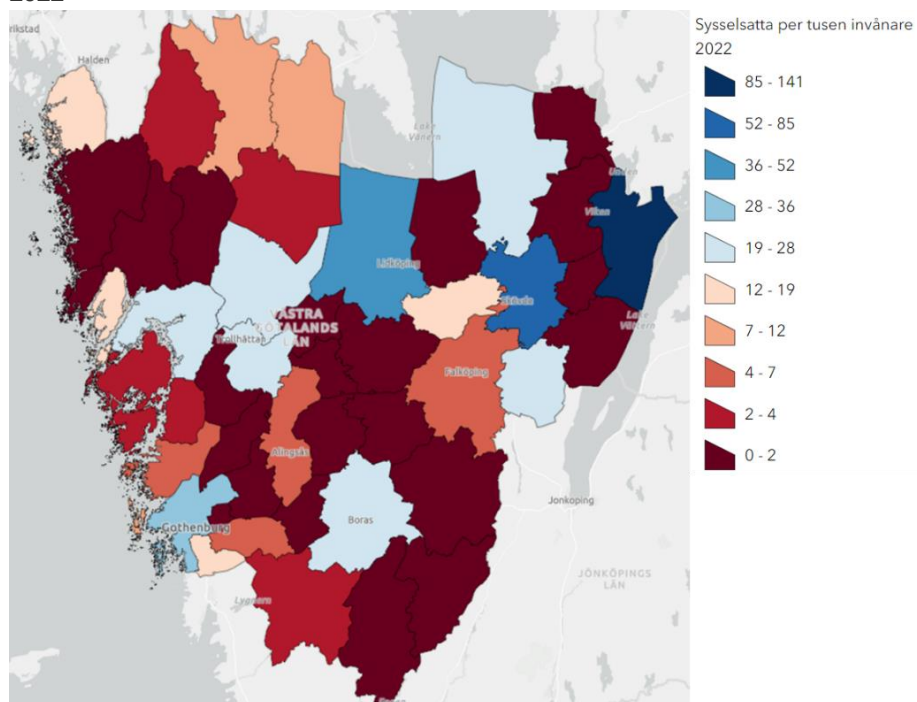

Källa: SCB

¹² Statistiska centralbyrån, Befolkningens arbetsmarknadsstatus (BAS)

Kartan i figur 9 illustrerar antalet sysselsatta i statlig sektor i förhållande till befolkningen. Sett till antalet sysselsatta inom statlig sektor i förhållande till befolkningen hade länet 21 sysselsatta per tusen invånare, medan motsvarande siffra för riket var 26. Antalet sysselsatta i förhållande till befolkningen var högst i Karlsborgs kommun med 112 sysselsatta per tusen invånare, medan andelen var lägst Ale, Essunga, Färgelanda, Grästorps, Götene, Svenljunga och Töreboda kommun med 0 sysselsatta per tusen invånare.¹³

Figur 9 – Sysselsatta i statlig sektor per tusen invånare i länets kommuner 2022

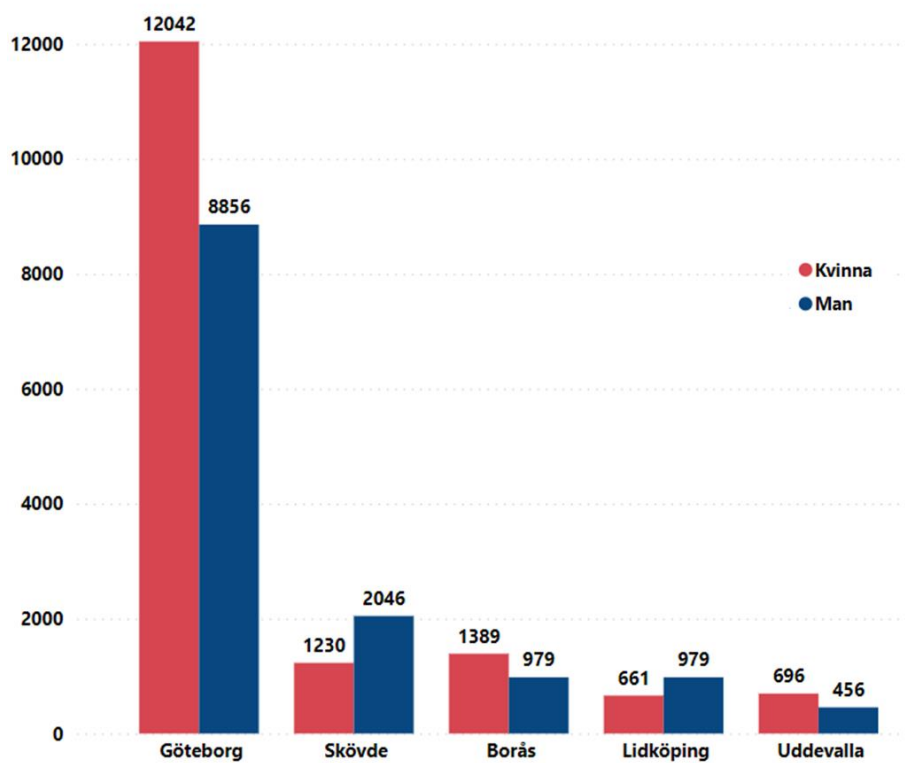

Källa: SCB

¹³ Statistiska centralbyrån, Befolkningens arbetsmarknadsstatus (BAS)

I länet var 53 procent kvinnor och 47 procent män sysselsatta i statlig sektor 2022. Diagrammet i figur 10 visar sysselsatta uppdelat på kön och kommun i de fem kommuner i länet med flest antal sysselsatta.¹⁴

Figur 10 – Antal sysselsatta i statlig sektor i länet efter kön i de fem kommuner med flest antal sysselsatta 2022

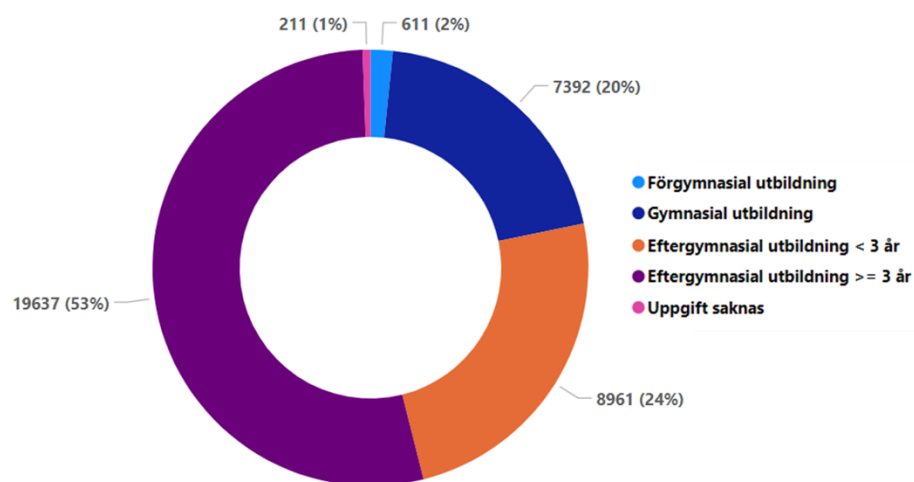

Källa: SCB

¹⁴ Statistiska centralbyrån, Befolkningens arbetsmarknadsstatus (BAS)

Diagrammet i figur 11 visar antal sysselsatta i statlig sektor i länet 2022 fördelat efter utbildningsnivå. Totalt sett hade 77 procent av de sysselsatta en eftergymnasial utbildning. Motsvarande siffra för riket var 79 procent.¹⁵

Figur 11 - Antal sysselsatta i statlig sektor i länet 2022 efter utbildningsnivå

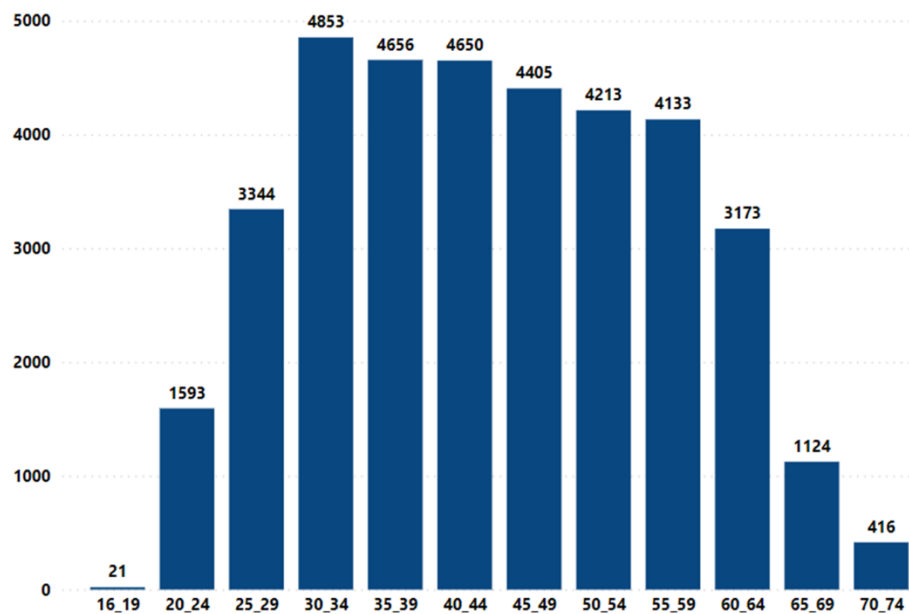

Källa: SCB

¹⁵ Statistiska centralbyrån, Befolkningens arbetsmarknadsstatus (BAS)

Diagrammet i figur 12 visar att den vanligaste åldersgruppen bland de sysselsatta var 30–34 år. Den vanligaste åldersgruppen bland de sysselsatta i riket var 45–49 år.¹⁶

Figur 12 - Antal sysselsatta i statlig sektor i länet 2022 efter åldersgrupp

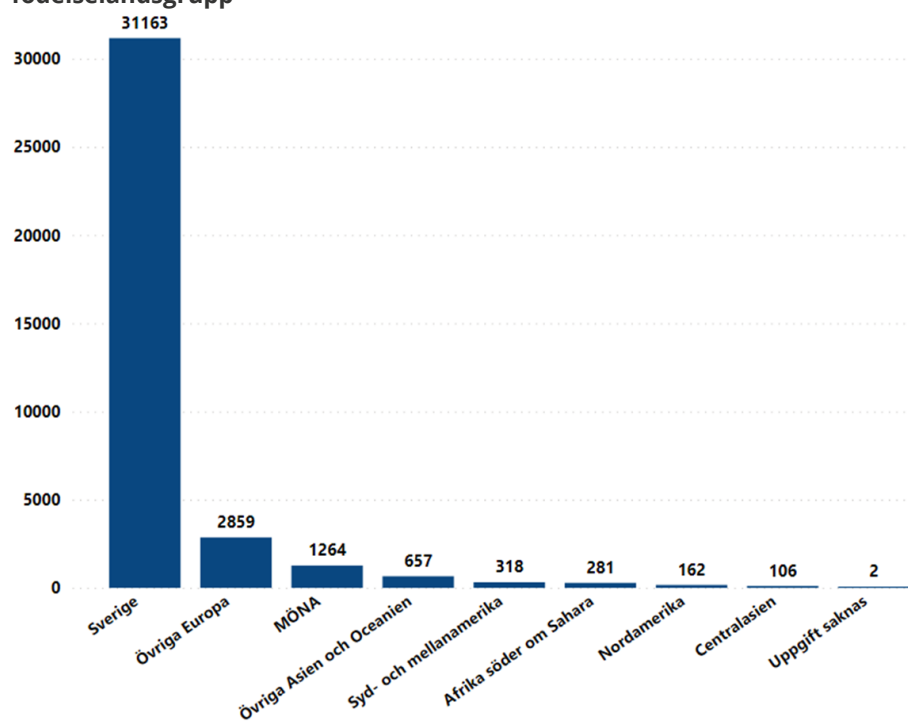

Källa: SCB

¹⁶ Statistiska centralbyrån, Befolkningens arbetsmarknadsstatus (BAS)

Om vi delar in de sysselsatta i födelselandsgrupper ser vi att majoriteten, 85 procent, var födda i Sverige. Motsvarande andel för riket var 84 procent.¹⁷

Figur 13 – Antal sysselsatta i statlig sektor i länet 2022 efter födelselandsgrupp¹⁸

Källa: SCB

¹⁷ Statistiska centralbyrån, Befolkningens arbetsmarknadsstatus (BAS)

¹⁸ MÖNA: Mellanöstern och Nordafrika

Statlig service i länet

I det här avsnittet presenteras elva servicegivande myndigheters regionala närvaro. De servicegivande myndigheterna är Arbetsförmedlingen, Centrala studiestödsnämnden (CSN), Försäkringskassan, Kronofogden, Lantmäteriet, Migrationsverket, Pensionsmyndigheten, Polismyndigheten, Skatteverket, Statens servicecenter och Trafikverket. I det följande presenteras hur många besökskontor de servicegivande myndigheterna har.

I länet fanns 112 egna besökskontor hos de servicegivande myndigheterna 2024. Det största antalet egna besökskontor fanns i Göteborgs kommun.¹⁹ Tabell 1 visar antalet egna besökskontor som fanns hos de servicegivande myndigheterna åren 2021, 2023 och 2024.

Tabell 1: Antal egna besökskontor hos de servicegivande myndigheterna i länet 2021, 2023 och 2024²⁰

Myndighet	Antal egna besökskontor 2021	Antal egna besökskontor 2023	Antal egna besökskontor 2024
Arbetsförmedlingen	13	13	13
Centrala studiestödsnämnden	1	1	1
Försäkringskassan	0	0	0
Kronofogdemyndigheten	4	4	4
Lantmäteriet	9	9	9
Migrationsverket	5	3	3
Pensionsmyndigheten	0	0	0
Polismyndigheten	36	34	32
Skatteverket	0	0	0
Statens servicecenter	17	20	22
Trafikverket	29	27	28
Totalt	114	111	112

Källa: Länsstyrelsen i Örebro läns kartläggning av besökskontor 2021, 2023 och 2024

¹⁹ Länsstyrelsen i Örebro län (2024) *Kartläggning av besökskontor hos de servicegivande myndigheterna*

²⁰ Trafikverkets besökskontor definieras som platser för uppkörning, fotografering och kunskapsprov.

Det går att nå samtliga elva servicegivande myndigheter via antingen egna besökskontor eller besökskontor hos Statens servicecenter. Tabell 2 visar det totala antalet besökskontor som fanns hos de servicegivande myndigheterna inklusive Statens servicecenters besökskontor åren 2021, 2023 och 2024.²¹

Tabell 2: Antal besökskontor hos de servicegivande myndigheterna inklusive Statens servicecenters (SSC) besökskontor i länet 2021, 2023 och 2024

Myndighet	Antal besökskontor inklusive SSC 2021	Antal besökskontor inklusive SSC 2023	Antal besökskontor inklusive SSC 2024
Arbetsförmedlingen	22	33	35
Centrala studiestödsnämnden	1	1	1
Försäkringskassan	17	20	22
Kronofogdemyndigheten	4	4	4
Lantmäteriet	9	9	9
Migrationsverket	5	5	7
Pensionsmyndigheten	17	20	22
Polismyndigheten	36	34	32
Skatteverket	17	20	22
Statens servicecenter	17	20	22
Trafikverket	29	27	28

Källa: Länsstyrelsen i Örebro läns kartläggning av besökskontor 2021, 2023 och 2024

²¹ Länsstyrelsen i Örebro läns kartläggning av besökskontor 2021, 2023 och 2024

Andra faktorer som påverkar Statlig närvaro och service

Länsstyrelsen Västra Götaland genomför återkommande en lägesbildsenkät till länets 49 kommuner avseende mottagandet av nyanlända och asylsökande rörande boende och verksamheter inom socialtjänst, skola och utbildning. I enkäten från 2023 uppger 21 av de 48 kommuner som deltog enkätfrågorna att de saknar Arbetsförmedlingens lokala närvaro och upplever en dålig samverkan med myndigheten. Vidare uppges att myndigheten i vissa fall kan vara mycket svår att få kontakt med. Den begränsade närvaron medför även att mycket av det ansvar som egentligen åligger Arbetsförmedlingen i stället behöver hanteras av kommunerna. Detta förhållande blir särskilt betungande för mindre kommuner som ofta brottas med knappa resurser.

Västra Götalands län har påbörjat en genomgripande omställning av industri- och transportsektorn - från fossil energiförsörjning och fossila råvaror till elektrifiering och förnybara råvaror, processer och produkter. De mycket stora investeringar som nu planeras i länet inom ramen för grön omställning, liksom förutsättningarna för dessa, kommer att påverka och påverkas av flera statliga myndigheters förmåga att stödja och hantera förändringen. Mycket omfattande investeringar planeras de kommande åren i batterifabriker, som i Mariestad och Göteborg, i omställning av kemiindustrin som i Stenungsund liksom i hamnverksamhet och sjöfart, som i Göteborg. Utöver dessa exempel kan nämnas satsningen vid länets raffinaderier att växla över till förnybara drivmedel.

Den prognosticerade effektbristen som bedöms drabba länet redan 2026 är dock ett hot mot den gröna omställningens investeringar. I dag arbetar 70 000 personer i Västra Götaland i en tillverkningsindustri som är beroende av ökad eltillgång. Minst 10 000 av dessa jobb riskerar att försvinna kring år 2030 om inte tillräckligt med el levereras.

Den gröna omställningens påverkan i termer av nya investeringar och behov av arbetskraft drabbar dock länet olika, där Göteborgs- och Skaraborgsregionen är de delar av länet som främst tar del av dess positiva effekter. I de fem kommuner i länet som tillhör Dalsland ser situationen delvis annorlunda ut. Här råder betydande nettoutflyttning - med undantag för de år Dalsland tog emot många flyktingar 2013 till 2016. Med ett begränsat befolkningsunderlag och utan institutioner för

högre utbildning eller andra regionala samhällsfunktioner minskar attraktivitet och konkurrenskraft för människor och företag. Befolkningen minskar och jobben blir färre.

Samlad bedömning av statlig närvaro och service och dess påverkan på länet

Sett till antalet arbetsställen i Västra Götaland ökade den statliga närvaron något mellan 2022 och 2023, då antalet gick från 414 till 430 arbetsställen. Antalet arbetsställen har fluktuerat mycket de senaste åren, från 424 år 2019, till 408 år 2021 och vidare till den ökning vi senast har kunnat se. Skiftningen kan till stor del förklaras av avvecklandet av Arbetsförmedlingens kontor, medan ökningen kan härledas till Göteborgs universitet. Vidare framkommer det att arbetsställena återfinns i 42 av länets 49 kommuner, där kommunerna som saknar statlig närvaro är Ale, Essunga, Färgelanda, Grästorp, Gullspång, Hjo och Töreboda kommun.

Totalt sett fanns det år 2023 0,24 arbetsställen per tusen invånare i länet, där motsvarande siffra för riket i sin helhet låg på 0,26 arbetsställen per tusen invånare. Siffran kan ge en indikation på att staten i denna mån är relativt sett marginellt underrepresenterad i länet om man jämför med riket i övrigt. Ser man till antalet sysselsatta inom statlig sektor, där siffran för länet låg på 21 sysselsatta per tusen invånare år 2022 och motsvarande siffra för riket i sin helhet låg på 26 sysselsatta per tusen invånare samma år, kan man även i detta anseende konstatera att staten är något underrepresenterad i länet, om man jämför med riket i övrigt. Samtidigt har det skett en större ökning av antalet sysselsatta inom statlig sektor mellan åren 2020–2022 i länet (5,6 procent) än vad det har gjorts i riket som helhet (4,5 procent). Jämför man även med 2021 års siffror, där antalet sysselsatta per tusen invånare i länet låg på 20, ger det en indikation på att statens underrepresentation i länet går i riktningen mot att utjämnas något i jämförelse med riket i övrigt.

Mellan år 2022 och 2023 tillkom två nya myndigheter med närvaro i länet och totalt sett ökade antalet från 59 till 61, fördelade över 42 av länets 49 kommuner. De två nya myndigheterna som tillkom var Etikprövningsmyndigheten och Länsstyrelsen Västmanland, båda med säte i Göteborg. Vad gällande Länsstyrelsen Västmanlands närvaro

hänför sig den till det nationella länsstyrelsegemensamma kansliet som finns på vissa orter, vilket medför att Länsstyrelsen Västmanland i statistiken räknas som både arbetsställe och myndighet med närvaro i Västra Götaland.

Vad gäller tillgänglighet till de servicegivande myndigheterna kan det konstateras att 8 av totalt 11 servicegivande myndigheter har närvaro med sina egna besökskontor i Västra Götaland. Undantagen utgörs av Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten och Skatteverket. Samtliga servicegivande myndigheter är emellertid närvarande genom Statens servicecenter. Antalet egna besökskontor har totalt sett ökat med ett besökskontor mellan 2023 och 2024, från 111 till 112. Ser man till antal besökskontor inklusive Statens servicecenters kontor har antalet ökat totalt sett från 193 till 204 under samma tidsperiod. Ökningen kan främst härledas till Statens servicecenters nya kontor i Lysekil och Stenungsund, vilket i sin tur medfört nya besökskontor för Arbetsförmedlingen, Pensionsmyndigheten, Försäkringskassan och Skatteverket i båda kommunerna.

Länet saknar dock besökskontor i 23 av länets 49 kommuner (47 procent). Det innebär således att mellan 2023 och 2024 är det ytterligare två kommuner som saknar besökskontor hos någon av de servicegivande myndigheterna, då det 2023 var 21 av 49 kommuner som saknade besökskontor. De två kommunerna det gäller är Herrljunga och Götene, som bägge hade besökskontor hos Polismyndigheten. För de flesta av de servicegivande myndigheterna gäller dock att nästan samtliga (95 procent) av länets invånare kan nå någon av dessa med bil inom 60 minuters restid.

I och med den ökande digitaliseringen har samtidigt tillgängligheten till myndigheter via e-tjänster blivit enklare för vissa grupper. Det finns dock grupper i samhället som, med den stigande utvecklingen, utelämnas. I rapporten *Svenskarna och internet 2023* framkommer det att 3 av 10 personer över 75 år inte använder internet alls. Samtidigt uppger de personer över 75 år som använder internet att det som de främst önskar skulle vara mer lättillgängligt är möjligheten att få kontakt med myndigheter. Därtill framkommer det att personer med en funktionsnedsättning eller funktionsvariation upplever stora svårigheter när det kommer till bland annat ifyllande av e-blanketter från myndigheters webbsidor. Det kan både handla om att blanketterna är svåra att hitta, men även om bristande information kring hur de ska fyllas i. Har man även svåra möjligheter att ta sig till något besökskontor blir tillgängligheten till de servicegivande myndigheterna ytterst begränsade.

I rapporten *Kraftsamling för gemensam samhällsservice i Dalsland* framkommer det att den statliga närvaron och servicen blir ytterligare begränsad och spelar en viktig roll också om man ser till samhällsservicen i sin helhet. På statlig nivå beskrivs Dalsland som en vit

fläck och den statliga servicen upplevs som i hög grad frånvarande. Det framkommer även att medborgarna delar bilden av att resurserna inte räcker till när många statliga verksamheter har lagt ner och ansvaret i stället lagts över på kommunerna, på samma sätt som går att notera i Länsstyrelsens egen lägesbildsenkät om mottagandet av nyanlända. Även här anges kontakten med Arbetsförmedlingen som den mest bristfälliga. Därtill betraktas tillgängligheten till olika myndigheter som en av de viktigaste aspekterna av att samhällsservicen uppfylls.

Länsstyrelsen konstaterar att statlig närvaro i länets kommuner och var Statens servicecenter ligger i hög grad sammanfaller med tillgången till grundläggande betaltjänster och delvis också bankernas närvaro i kommunerna. Om man ser till möjligheten att ta sig dit med kollektivtrafik inom 40 minuter, står flera kommuner i länet helt utan service i dessa avseenden. Detta är särskilt tydligt i länets nordöstra delar på gränsen till Örebro län, men också i några kommuner i Dalsland.

De resultat som framkommit i rapporteringen av statlig närvaro styrks således av rapporteringen i Länsstyrelsens arbete med att bevaka tillgången och behovet av grundläggande betaltjänster. Det framgår av bevakningen av utvecklingen på betaltjänstmarknaden att det finns grupper i samhället som upplever utvecklingen mot mer digitala tjänster som exkluderande. Det är framför allt personer som är utrikesfödda, äldre personer, personer med funktionsvariationer samt föreningar och företag, främst på landsbygden.

Läget i länet för betaltjänster är särskilt sårbart i de kommuner som saknar bankkontor och möjlighet att använda grundläggande betaltjänster med kontanter, till exempel i norra Skaraborg, men också i norra Dalsland och de inre delarna av Bohuslän. I dessa delar av länet är andelen personer över 65 år högre än i länet i genomsnitt och i större städer. Vissa kommuner i dessa områden har också tagit emot många utrikesfödda.

Situationen för betaltjänster försämrades hösten 2022, när Kassagirot slutade tillhandahålla betaltjänster som inkluderade kontanter, till exempel räkningsbetalning, lösa in avier och sätta in kontanter på bankkonto. Sedan denna tidpunkt finns dessa utmaningar i hela länet, även i Göteborg med kranskommuner. Länsstyrelserna har inte längre möjlighet att ge stöd till ombud som tillhandahåller dessa tjänster, eftersom det just nu inte finns någon marknadsaktör som erbjuder räkningsbetalning med kontanter. Därmed saknas möjligheten till indirekt statlig närvaro för räkningsbetalning med finansiering från PTS.

Länsstyrelsen ser fortsatt Statens servicecenter som en möjliggörare för att myndigheters service och frågor ska kunna finnas kvar, när myndigheter avvecklas från platsen. Utvecklingen påverkar vissa medborgare negativt om tillgängligheten till vissa tjänster inte är kvar

eller frågor inte kan besvaras på plats. Det är viktigt att erbjuda både digitala och analoga alternativ, till exempel möjlighet att betala för Skatteverkets ID-kort hos Statens servicecenter både med kort och kontanter. SSC skulle i framtiden kunna spela en roll för att både upprätthålla den statliga närvaron och när det behövs även betaltjänster.

En utmärkande aspekt vad gällande den statliga närvaron och servicen i Västra Götaland är att endast sex nationella myndigheter har sitt huvudsäte i länet; Havs- och vattenmyndigheten, Jämställdhetsmyndigheten, Inspektionen för socialförsäkringen, Myndigheten för kulturanalys, Statens museer för världskultur och Swedac. Antalet har förvisso ökat något de senaste åren, dels eftersom regeringen valt att utlokalisera några av ovan nämnda myndigheter till Västra Götalands län, dels att nybildade myndigheter blivit förlagda i länet. Samtliga av de relativt nytillkomna myndigheterna är dock förhållandevis små verksamheter och ingen av dem har fler än omkring hundra anställda som mest. I och med avsaknaden av myndigheter med huvudsäte i länet medför det att mycket av centrala analys- och ledningsfunktioner inte finns i länet. Detta innebär således en risk i att arbetsmarknaden för dessa typer av kompetenser blir mycket begränsad.

Referenser

Skriftliga underlag

Länsstyrelsen i Örebro län (2021) Kartläggning av besökskontor hos de servicegivande myndigheterna
Länsstyrelsen i Örebro län (2023) Kartläggning av besökskontor hos de servicegivande myndigheterna
Länsstyrelsen i Örebro län (2024) Kartläggning av besökskontor hos de servicegivande myndigheterna
Prop. 2018/19:47: Samlad struktur för tillhandahållande av lokal statlig service
Statistiska centralbyrån (2023) *Kvalitetsdeklaration - Befolkningens arbetsmarknadsstatus (BAS), slutlig år 2022*
Internetstiftelsen (2023) *Svenskarna och internet 2023*
WSP (2023) *Kraftsamling för gemensam samhällsservice i Dalsland*

Statistiska källor

Statistiska centralbyrån, *Befolkningsstatistik*
Statistiska centralbyrån, *Företagsdatabasen (FDB)*
Statistiska centralbyrån, *Befolkningens arbetsmarknadsstatus (BAS)*

Internetkällor

Definitioner för färdiga tabellpaket. 2024.
Scb.se
<https://www.scb.se/vara-tjanster/bestall-data-och-statistik/regionala-statistikprodukter/statistikpaket/definitioner-for-tabellpaket/#ampak>
Hämtad 2024-01-22

Besök servicekontor. 2024.
Statenssc.se
<https://www.statenssc.se/besok-servicekontor>
Hämtad 2024-02-20

Övrigt

Bilagor

Bilaga 1: Statliga myndigheter, antal arbetsställen och antal kommuner med arbetsställen i länet 2023

Myndigheter	Antal arbetsställen	Antal kommuner med arbetsställen
Arbetsförmedlingen	15	10
Arbetsmiljöverket (Av)	1	1
Centrala studiestödsnämnden	1	1
Ekobrottsmyndigheten	1	1
Etikprövningsmyndigheten	1	1
Exportkreditnämnden	1	1
Fortifikationsverket	5	5
Försvarets Materielverk	2	2
Försvarmakten	4	4
Försäkringskassan	9	7
Göteborgs Universitet	105	6
Havs- Och Vattenmyndigheten	1	1
Högskolan I Borås	1	1
Högskolan I Skövde	1	1
Högskolan Väst	2	1
Inspektionen För Socialförsäkringen	1	1
Inspektionen För Vård Och Omsorg	1	1
Institutet För Språk Och Folkminnen	1	1
Jämställdhetsmyndigheten	1	1
Kriminalvården	20	8
Kronofogdemyndigheten	4	4
Kustbevakningen	7	4
Lantmäteriet	9	9
Livsmedelsverket	9	7

STATLIG NÄRVARO OCH SERVICE

Luftfartsverket	3	3
Länsstyrelsen i Västmanlands Län	1	1
Länsstyrelsen i Västra Götalands län	9	8
Migrationsverket	5	4
Myndigheten för kulturanalys	1	1
Polismyndigheten	58	35
Regeringskansliet	1	1
Riksarkivet	2	1
Rättsmedicinalverket	2	1
Sjöfartsverket	13	6
Skatteverket	5	5
Skogsstyrelsen	5	5
Specialpedagogiska skolmyndigheten	3	3
Statens fastighetsverk	2	2
Statens geotekniska institut	1	1
Statens historiska museer	1	1
Statens institutionsstyrelse	10	8
Statens jordbruksverk	9	9
Statens Museer för världskultur	2	1
Statens servicecenter	22	15
Statens skolinspektion	1	1
Statens väg- och transportforskningsinstitut	1	1
Strålsäkerhetsmyndigheten	1	1
Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll	1	1
Svenska ESF-rådet	1	1
Svenska kraftnät	2	2
Sveriges Domstolar	11	6
Sveriges geologiska undersökning	1	1
Sveriges lantbruksuniversitet	4	3
Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut	1	1
Tillväxtverket	1	1
Totalförsvarets plikt- och provningsverk	1	1

STATLIG NÄRVARO OCH SERVICE

Trafikverket	35	18
Transportstyrelsen	2	2
Tullverket	4	3
Vetenskapsrådet	1	1
Åklagarmyndigheten	4	4
Totalt	430	42

Länstyrelserna

www.lansstyrelsen.se